

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudkyň Mgr. Ing. Veroniky Baroňové a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobkyně: **D. T. H.**
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
zastoupené advokátem Mgr. Markem Sedlákem
sídlem Příkop 8, Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Loretánské nám. 5, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí ministra zahraničních věcí ze dne 9. 1. 2018, č. j. 124419/2017-OPL

takto:

- I. Rozhodnutí ministra zahraničních věcí ze dne 9. 1. 2018, č. j. 124419/2017-OPL, a usnesení Velvyslanectví České republiky v Hanoji ze dne 23. 11. 2017, č. j. 3513/2017-HANOI-Ia, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 15 342 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Marka Sedláka, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí ministra zahraničních věcí, kterým byl zamítnut rozklad žalobkyně a potvrzeno usnesení Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále jen „zastupitelský úřad“) ze dne 23. 11. 2017, č. j. 3513/2017-HANOI-Ia, ve věci zamítnutí žádosti žalobkyně o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu a zastavení řízení dle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

II. Obsah žaloby

2. Dle žalobkyně má právní úprava, ve znění účinném od 15. 8. 2017, prostřednictvím § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců zaručovat, že jakýkoliv důvod, pro který nelze podat žádost osobně, umožňuje žádat jiným způsobem, a zahájit tak řízení o žádosti. Cizinci, kteří z důvodů spočívajících na straně zastupitelského úřadu nemohou žádost podat osobně, již nemusejí využívat k podání žádosti alternativní „kreativní“ způsoby, kterým musely soudy poskytovat ochranu, ale mohou využít právě postupu podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Takto postupovala i žalobkyně, tj. doložila důvody, pro které nemohla podat žádost o dlouhodobý pobyt.
3. Z judikatury správních soudů (konkrétně rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 12. 2016, sp. zn. 57 A 53/2015, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, sp. zn. 10 Azs 97/2017) vyplývá, že pro objektivní důvody úřady od povinnosti osobního podání žádosti upustit musí, což se zde nestalo. I k fungování systému Visapoint se opakovaně vyjádřila judikatura (rozsudky rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 - 52, a č. j. 7 Azs 227/2016 - 36), dle které mají mít cizinci možnost v reálném čase a lidsky důstojným způsobem podat žádost. Podmínky pro podání žádosti se však od 15. 8. 2017 nijak nezměnily. Žalobkyně se prostřednictvím svého zástupce v systému Visapoint opakovaně pokoušela registrovat k podání žádosti o dlouhodobý pobyt, avšak systém jí vždy odpověděl, že žádné termíny nejsou volné a má se o registraci pokusit později. Pro dokreslení situace žalobkyně poukázala na to, že ke dni 31. 10. 2010 byl systém Visapoint ukončen, k okolnostem ukončení systému odkázala na rozhovor náměstka Ministerstva zahraničních věcí pro konzulární záležitosti. Zrušením systému Visapoint došlo k situaci, kdy od 1. 11. 2017 nebylo objednávání termínů pro příjem žádostí o pobytová oprávnění možné a nový způsob objednávání termínu měl být připraven pro období od 1. 12. 2017.
4. Žalobkyně rovněž nesouhlasila s výkladem žalovaného, že odůvodněnými případy, kdy lze od osobního podání žádosti upustit, se rozumí např. zdravotní či sociální důvody, které žadateli znemožňují dostavit se osobně na zastupitelský úřad k podání žádosti a že pro žalobkyni nebyl problém se na zastupitelský úřad dostavit k podání žádosti o jiný druh pobytového oprávnění. Podle žalobkyně může být objektivním důvodem cokoli, co žadateli v osobním podání žádosti brání, tj. i skutečnost, že systém Visapoint v daném období fakticky neumožňoval sjednání termínu pro osobní podání žádosti o dlouhodobý

pobyt. Dle žalobkyně přitom zákon o pobytu cizinců nestanoví konkrétní způsob sjednání termínu pro podání žádosti o pobytová oprávnění a zastupitelský úřad není na základě § 169h odst. 1 zákona o pobytu cizinců oprávněn zvolit jakýkoliv způsob sjednání termínu, nýbrž pouze ten, který stanoví zákon. Povinnost registrace v systému Visapoint přitom není jako způsob sjednání termínu v zákoně stanovena.

5. Žalobkyně dále považovala rozhodnutí za nicotná. Správní orgány neměly kompetenci řízení o žádosti zastavit, neboť žalobkyně žádost podala osobně při splnění podmínek § 169d odst. 2 zákona o pobytu cizinců, přičemž zákon neupravuje konkrétní postup, který musí být žadatelem v případě podání té které žádosti dodržen. Žalobkyně namítala i rozpor s čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Přes systém Visapoint dochází dle jejího názoru k „filtraci“ žadatelů, kteří jsou povinni sjednat si termíny pro podávání svých žádostí pouze způsobem uvedeným zastupitelským úřadem. Nadále přitom existují omezení počtu sjednaných termínů a žádostí, aniž by byl systém transparentní. Zastupitelský úřad však není oprávněn svévolně určovat dobu pro podání jednotlivých druhů žádostí. Z takového postupu by mohlo plynout zvýhodnění jiných žadatelů, potažmo diskriminace s ohledem na rozdílnou „filtraci“ na jednotlivých zastupitelských úřadech. Žalobkyně závěrem odkázala na směrnici č. 2003/86/ES, ze dne 22. 9. 2003 o právu na sloučení rodiny (dále jen „směrnice č. 2003/86/ES“), která nepřipouští, aby státy počet podaných žádostí za účelem sloučení rodiny regulovaly.
6. S ohledem na vše výše uvedené žalobkyně závěrem navrhla, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k novému projednání a rozhodnutí s tím, že žalovaný je povinen nahradit žalobkyni náklady řízení.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný nesouhlasil s výkladem § 169d zákona o pobytu cizinců předestřeným žalobkyní. Odstavec 3 tohoto ustanovení zákona sice umožňuje od osobního podání žádosti upustit, ale pouze pokud jsou doloženy důvody pro toto upuštění. To u žalobkyně nenastalo, neboť se k podání žádosti osobně dostavila, aby podala žádost o jiné pobytové oprávnění. Teprve až po vrácení žádosti požádala o upuštění od povinnosti osobního podání. Podmínka osobní přítomnosti se však váže k žádosti, k jejímuž podání si cizinec předem sjedná termín osobního podání, nikoli k žádosti jiné, podané až na místě. Žádosti o upuštění povinnosti osobního podání může zastupitelský úřad vyhovět, a to na základě vlastního správního uvážení, a pokud daný případ shledá odůvodněným. Žalobkyní uvedené důvody nebyly vyhodnoceny jako výjimečné.
8. Žalovaný s odkazem na § 169f zákona o pobytu cizinců nesouhlasil s tím, že by zastupitelské úřady nemohly určovat způsob sjednání podání žádostí. Systém Visapoint byl funkční, jiní žadatelé termín pro podání žádosti získali. Nezákonnost systému nebyla prokázána ani ze strany Policie ČR či tajných služeb; v tomto ohledu žalovaný odkázal i na článek v týdeníku Respekt ze dne 3. 11. 2017, který navrhl jako důkaz. Ani po ukončení provozu systému není zastupitelský úřad s ohledem na kapacitu schopen obsloužit všechny žadatele. Žalovaný

zopakoval, že zákon o pobytu cizinců prostřednictvím § 169f, ve spojení s § 169d, dává zastupitelskému úřadu oprávnění určit způsob sjednání termínu. Nebyla porušena ani rovnost přístupu. Žalovaný poukázal na stanovisko generálního advokáta ve věci C-84/12 a konstatoval, že způsob organizace podávání žádostí o pobytová oprávnění stanovený zákonem o pobytu cizinců není svévolný a sleduje legitimní cíl, k jehož dosažení volí přiměřené prostředky. Tento způsob není ani v rozporu s Listinou základních práv a svobod. Přijetí postupu ze strany žalobkyně by vedlo k jejímu neoprávněnému zvýhodnění před jinými žadateli.

9. K netransparentnosti systému Visapoint žalovaný uvedl, že aspekty fungování systému závisely na kapacitách příslušného zastupitelského úřadu pro zpracování žádosti o pobytové tituly, které se odvíjejí od systematizace služebních a pracovních míst schvalovaných vládou podle § 17 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě. Podle žalovaného zde existovaly i další faktory, které kapacitu ovlivňují, včetně vysokého počtu žádostí podávaných na zastupitelském úřadu tzv. alternativním systémem. Po celou dobu fungování objednáčích systému Visapoint nezaznamenal žalovaný zvýšený zájem o vysvětlení týkající se jeho technického fungování.
10. Postup zastupitelského úřadu nebyl dle žalovaného ani v rozporu se směrnicí č. 2003/86/ES. Žalobkyní zmiňovaný čl. 8 této směrnice neřeší zákaz regulace počtu žádostí. Objednací systém - ať již Visapoint, či systém telefonického objednávání, řeší pouze organizaci podávání žádostí, nikoliv regulaci jejich počtu.
11. Žalovaný proto navrhoval, aby krajský soud podanou žalobu zamítl a žádnému z účastníků řízení nepřiznal náhradu nákladů řízení.

IV. Replika žalobkyně

12. Žalobkyně reagovala na vyjádření žalovaného podáním repliky, v níž odkázala na rozsudky Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. 50 A 2/2018, a ze dne 4. 6. 2018, sp. zn. 50 A 79/2017, kterými bylo rozhodnuto v obdobných věcech.

V. Posouzení věci krajským soudem

13. Žaloba byla podána včas (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), osobou k tomu oprávněnou [§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], a jedná se o žalobu přípustnou (zejména § 68 a § 70 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že žalovaný ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení výzvy nevyjádřil nesouhlas s takovým projednáním věci, ačkoli byl poučen o tom, že nevyjádří-li svůj nesouhlas, bude se mít za to, že souhlas je udělen, a žalobkyně s takovým postupem výslovně souhlasila, rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. o věci samé bez jednání.
14. Při přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí krajský soud vycházel dle § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí ministra zahraničních věcí v mezích uplatněných žalobních bodů, jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

15. Z předloženého správního spisu vyplynuly pro věc následující podstatné skutečnosti. Dle žádosti, datované ke dni 20. 10. 2017, měla žalobkyně v úmyslu požádat zastupitelský úřad o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území České republiky. Dne 24. 10. 2017 se osobně dostavila na zastupitelský úřad, do jehož prostor byla vpuštěna na základě sjednaného termínu přes systém Visapoint, a to za účelem podání žádosti o vízum. Žalobkyně však podala žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu. Ta jí byla vrácena zpět na základě usnesení zastupitelského úřadu ze dne 24. 10. 2017, č. j. 3513/2017-HANOI-I, kterým bylo rozhodnuto o nepřijatelnosti žádosti dle § 169h odst. 1 písm. a) a odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně vzápětí podala žádost o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o dlouhodobý pobyt dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, kterou odůvodnila nemožností registrace v systému Visapoint. Byť se o registraci v systému Visapoint pokoušela, nebyla jí umožněna, neboť žádné termíny nebyly volné. K této žádosti znovu přiložila žádost o vydání dlouhodobého pobytu za účelem společného soužití rodiny.
16. Usnesením ze dne 23. 11. 2017, č. j. 3513/2017-HANOI-Ia, byla žádost žalobkyně o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti zamítnuta a řízení o žádosti žalobkyně o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na základě § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců zastaveno. Zastupitelský úřad shledal, že z žádosti žalobkyně o upuštění od osobního podání nevyplyvá dostatečný důvod pro její vyhovění. Skutečnost, že se žalobkyně ve dnech 6. - 23. 10. 2017 celkem desetkrát pokusila o registraci v systému, která se jí ani v jednom případě nepodařila provést, neznamená, že se jí to v budoucnu nepodaří. Neúspěšné pokusy o registraci v systému Visapoint samy o sobě nemohou být důvodem pro vyhovění žádosti o upuštění od osobního podání žádosti.
17. Ministr zahraničních věcí v žalobou napadeném rozhodnutí konstatoval, že neúspěšné pokusy o registraci nepředstavují důvody hodné zvláštního zřetele (zejména zdravotní), pro které by žalobkyně nebyla schopna se na zastupitelský úřad dostavit. Postup žalobkyně, spočívající ve sjednání termínu pro podání žádosti o jiný pobytový titul, ministr označil za zjevné zneužití práva. Podmínka osobního podání žádosti se váže pouze k té žádosti, k jejímuž podání si žalobkyně sjednala termín, nikoliv k jiné žádosti. Žalobkyní uvedenou osobní přítomnost v budově zastupitelského úřadu nelze považovat za splněnou podmínku osobní přítomnosti ve smyslu § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců. K fungování systému Visapoint a dosavadní judikatuře ministr odkázal na změnu právní úpravy, účinnou od 15. 8. 2017. Na základě § 169d odst. 2, § 169f a § 169h zákona o pobytu cizinců jsou zastupitelské úřady zmocněny regulovat podávání žádostí. Ke dni 1. 11. 2017 navíc došlo ke zrušení systému Visapoint. V době podání žádosti byl systém Visapoint funkční a žalobkyně obcházela účel regulace migrace. Pravomoc zastupitelských úřadů zastavit řízení o žádosti podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců je dána ze zákona. Žalobkyně navíc tím, že v okamžiku předání své žádosti byla fyzicky přítomna, prokázala, že objektivně je schopna se k osobnímu podání žádosti dostavit.

Ministr nepokládal vydané usnesení ze dne 2. 10. 2017, č. j. 3513/2017-HANOI-Ia, ani za nicotné.

18. Krajský soud na tomto místě zároveň předesílá, že s účinností ode dne 15. 8. 2017 byl novelizován zákon o pobytu cizinců, a to zákonem č. 222/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Touto novelou došlo mimo jiné ke změně právní úpravy tak, že podání žádosti o pobytové oprávnění lze podmínit předchozím sjednáním termínu pro osobní podání žádosti. Dále v textu uvedená právní úprava je tak citována právě ve znění účinném od 15. 8. 2017, neboť k podání žádosti mělo ze strany žalobkyně dojít dne 24. 10. 2017.
19. Dle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců žádost o vydání povolení k dlouhodobému je cizinec povinen podat osobně.
20. Osobním podáním žádosti se podle § 169d odst. 2, věty první, zákona o pobytu cizinců rozumí úkon žadatele, při kterém se žadatel osobně dostaví ke správnímu orgánu, u kterého má být žádost podána, a osobě přímo se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu určené k přijetí žádosti podá žádost v době určené pro jednotlivé druhy a účely pobytových oprávnění a ve formě a způsobem, který stanoví tento zákon.
21. Dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců může zastupitelský úřad v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví. Zastupitelský úřad může od povinnosti osobního podání žádosti upustit také bez uvedení důvodů cizincem, jsou-li mu důvody pro toto upuštění známy z jeho úřední činnosti, nebo může učinit na své úřední desce prohlášení, že od povinnosti osobního podání žádosti upouští pro určitý druh žádostí o pobytová oprávnění podaných v budoucnu, a to zejména v případech, pokud je cizinec nebo jeho zaměstnavatel účastníkem vládou schváleného programu.
22. Žadatel je povinen si předem sjednat termín osobního podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu způsobem, který zastupitelský úřad zveřejní na své úřední desce (§ 169f zákona o pobytu cizinců).
23. Mezi účastníky není sporu o tom, že si žalobkyně prostřednictvím systému Visapoint zarezervovala u zastupitelského úřadu termín k osobnímu podání „žádosti o udělení víza“. Žalobkyni proto bylo na základě rezervace umožněno dne 24. 10. 2017 vstoupit do prostor zastupitelského úřadu, kde však podala žádost nikoli o udělení víza, k jejímuž podání měla rezervován termín, nýbrž „žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu“. Žalobkyně tak učinila záměrně, neboť rezervovat si termín přes Visapoint pro podání žádosti o dlouhodobý pobyt se jí nepodařilo, ačkoli se o to opakovaně (celkem desetkrát) ve dnech 6. - 23. 10. 2017 pokusila. Zastupitelský úřad v reakci na postup žalobkyně nejprve vydal dne 24. 10. 2017

usnesení

o nepřijatelnosti žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu. Po vrácení žádosti žalobkyně z důvodu nemožnosti si rezervovat termín přes systém Visapoint tato ihned podala žádost o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti, ke které znovu přiložila žádost

o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny.

24. Předmětem přezkumu ze strany krajského soudu v nynější věci je tak zamítnutí žádosti žalobkyně o upuštění od osobního podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu a zastavení řízení o žádosti. Lze doplnit, že zákonnost postupu zastupitelského úřadu při posouzení podané žádosti o dlouhodobý pobyt jako nepřijatelné byla předmětem řízení vedeného zdejším soudem pod sp. zn. 30 A 282/2017. Podáním ze dne 5. 11. 2019 vzala žalobkyně žalobu proti tomuto usnesení zpět, soud proto usnesením ze dne 30. 11. 2019, č. j. 30 A 282/2017 - 75, toto řízení zastavil.
25. Krajský soud předně uvádí, že nepovažuje vydaná rozhodnutí za nicotná pro tvrzenou absenci kompetence zastupitelského úřadu (k nicotnosti rozhodnutí a jednotlivým důvodům srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 6 A 76/2001 - 96). Správní orgány byly v případě žalobkyně oprávněny rozhodnout, a to na základě § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, za předpokladu, že byly pro aplikaci tohoto ustanovení splněny zákonné podmínky. Skutečnost, že pro aplikaci tohoto ustanovení podmínky splněny nebyly, je důvodem pro vyslovení nezákonnosti rozhodnutí, nikoli ovšem vadou natolik zásadní, pro kterou by nebylo vůbec možné hovořit o rozhodnutí jako takovém (srovnej např. rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 2. 2019, č. j. 57 A 30/2018 - 95, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2018, č. j. 1 Azs 195/2018 - 48).
26. Dále krajský soud konstatuje, že judikatura správních soudů dovodila, že zastupitelské úřady jsou oprávněny organizovat si úřední činnost prostřednictvím stanovení úředních hodin pro jednotlivé agendy (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2018, č. j. 6 Azs 324/2017 - 32), přičemž tento požadavek prakticky vyplývá ze samotné organizace práce zastupitelského úřadu stanoveného rozdělením úředních hodin, a jedná se o legitimní důvod pro nepřijetí žádosti v jiný čas než určený pro podávání daného typu žádosti (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 7 Azs 75/2018 - 22). Opačný přístup by totiž vedl k nedůvodnému omezení cílové skupiny, pro kterou jsou konkrétní úřední hodiny určeny.
27. S účinností od 15. 8. 2017 bylo do zákona o pobytu cizinců včleněno ustanovení § 169f, čímž bylo dle Nejvyššího správního soudu zákonem zastupitelským úřadům umožněno, aby předchozím sjednáním termínu podmínily podání žádosti o jakékoli pobytové oprávnění, tj. také podání žádosti o dlouhodobý pobyt. Zákonodárce přitom ponechal na konkrétním zastupitelském úřadu, aby určil způsob, kterým je cizinec povinen si termín osobního podání žádosti předem sjednat, a aby tento způsob zveřejnil na své úřední desce (srovnej rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2018, č. j. 4 Azs 150/2018 - 35, a ze dne 25. 10. 2018, č. j. 4 Azs 249/2018 - 50). V případě žalobkyně se jednalo o

sjednání prostřednictvím elektronického objednáčního systému Visapoint, což zastupitelský úřad uveřejnil na úřední desce a webových stránkách.

28. Pro posouzení dané věci je dle krajského soudu podstatný žalobkyní uvedený důvod podání žádosti o upuštění od osobního podání, spočívající ve faktické nemožnosti sjednání termínu v systému Visapoint pro podání žádosti o dlouhodobý pobyt, jehož optikou je nutno na postup žalobkyně nahlížet. Ta záměrně zvolila rezervaci termínu pro jiný druh pobytového oprávnění, aby se mohla dostavit k zastupitelskému úřadu a zde podat zamýšlenou žádost. Žalobkyně se přitom měla opakovaně ve dnech 6. - 23. 10. 2017 marně pokoušet o rezervaci termínu k podání žádosti o dlouhodobý pobyt prostřednictvím systému Visapoint. To správní orgány nijak nezpochybnil, naopak z této skutečnosti ve svých rozhodnutích vycházejí. Faktickou nemožnost rezervace termínu ve Visapointu k podání žádosti o dlouhodobý pobyt však nepovažují za odůvodněný případ pro upuštění od povinnosti dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. S tím se ovšem krajský soud neztotožňuje.
29. Nejvyšší správní soud se již ve svých dřívějších rozhodnutích obsáhle vypořádal s problematikou fungování systému Visapoint, s povinností cizinců objednat se v tomto systému a s žádostmi neregistrovanými v tomto systému. Mimo jiné Nejvyšší správní soud řešil i účinky žádostí podaných tzv. „nouzovým způsobem“. Takové žádosti přitom výslovně považuje za účinně podané, neboť jsou jediným účinným nástrojem k ochraně práv žadatelů. Konkrétně Nejvyšší správní soud uvedl, že účinky žádosti „nouzově“ podané jsou způsobem, který je sice obecně vzato nežádoucí, avšak jedinou účinnou obranou žadatele před nezákonným jednáním veřejné správy spočívajícím v tom, že mu neposkytne v přiměřené lhůtě možnost podání žádosti postupem zákonem standardně předpokládaným. Závěry judikatury o tom, že žádost je za takovýchto podmínek podána účinně, jsou v podmínkách dosavadního jednání veřejné správy zcela správné a jsou jediným alespoň v určité míře účinným nástrojem k ochraně práv žadatelů na to, domáhat se stanoveným postupem svého práva u správního orgánu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Dokud veřejná správa svůj přístup zásadně nezmění, není důvodu na nich cokoli měnit (srovnej především rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 - 56, a rozsudek ze dne 30. 5. 2017, č. j. 7 Azs 227/2016 - 36).
30. Přestože uvedená rozhodnutí byla vydána před účinností výše citované novely zákona o pobytu cizinců, neznamená to, že by z jejich závěrů nebylo možné vycházet i v případě žádostí podaných u zastupitelských úřadů po dni 15. 8. 2017 (shodně srovnej závěry Nejvyššího správního soudu vyslovené v rozsudcích ze dne 10. 1. 2019, č. j. 7 Azs 341/2018 - 35, ze dne 20. 12. 2018, č. j. 3 Azs 66/2018 - 45, či ze dne 5. 12. 2018, č. j. 1 Azs 195/2018 - 48). Není totiž možné pustit ze zřetele, že systém Visapoint uvolňoval termíny pro registraci žádosti nahodile, což v kombinaci s naprosto nedostačujícím počtem uvolňovaných termínů vyústilo v praktickou nemožnost žádost v tomto systému v přiměřené lhůtě registrovat. S ohledem na tento aspekt systému Visapoint nebylo možné zaručit, že žadatel získá termín pro registraci žádosti, a mohlo proto snadno dojít k tomu, že by se nepodařilo v tomto systému získat termín k podání žádosti několik měsíců, let, či dokonce nikdy. Systém Visapoint tedy reguloval počet podávaných žádostí, činil tak ovšem nepřipustným

způsobem, znemožňujícím podat osobně žádost o pobytový titul lidsky důstojným způsobem a v přiměřené době, a je proto v judikatuře správních soudů opakovaně a dlouhodobě označován jako neodpovídající požadavkům zákona (srovnej rozsudky ze dne 15. 8. 2018, č. j. 4 Azs 150/2018 - 35, ze dne 25. 10. 2018, č. j. 4 Azs 249/2018 - 49).

31. Lze proto uzavřít, že výše uvedené závěry Nejvyššího správního soudu ve vztahu ke způsobu podání žádostí o pobytová oprávnění jsou obecně platné a je k nim třeba přihlížet při interpretaci relevantní právní úpravy v zákoně o pobytu cizinců, přičemž se týkají konkrétně fungování systému Visapoint, ve kterém se měla i žalobkyně v nyní posuzované věci registrovat pro podání své žádosti o dlouhodobý pobyt, nicméně tak fakticky nemohla učinit pro nedostatek volných termínů.
32. Na základě výše uvedeného tak krajský soud konstatuje, že žalobkyně využila k podání žádosti o dlouhodobý pobyt „nouzový“ způsob, když žádost o dlouhodobý pobyt spojila s žádostí o upuštění od osobního podání této žádosti, přestože si v systému Visapoint původně sjednala termín k podání žádosti o udělení víza. Novela zákona o pobytu cizinců na samotném fungování systému Visapoint od 15. 8. 2017 nezměnila nic, tj. v době podání žádosti žalobkyně (konkrétně dne 24. 10. 2017) systém nebyl schopen zajistit, že žádost bude možné podat u zastupitelského úřadu v přiměřeném časovém horizontu a lidsky důstojným způsobem, což nelze klást k tíži žalobkyně.
33. Tyto závěry nevyvrací ani argumentace žalovaného, že systém Visapoint měl oporu v § 169f zákona o pobytu cizinců, případně, že jiným žadatelům se podařilo v systému Visapoint sjednat termín. Ani rozsudky, na které žalovaný odkazoval, nevyvracejí správnost výše uvedených závěrů o osobním podávání žádostí v souvislosti se systémem Visapoint. V rozsudku ve věci vedené pod sp. zn. 9 Aps 6/2010 Nejvyšší správní soud zmínil, že regulace a kontrola imigrace musí být prováděna na základě jasně stanovených postupů a pravidel. To je přitom i v souladu se závěry učiněnými ve shora uvedeném rozsudku téhož soudu č. j. 10 Azs 153/2016 - 56.
34. Ukončení systému Visapoint k 31. 10. 2017 je pro posuzovanou věc irelevantní a žalovaným navržený článek publikovaný v týdeníku Respekt ze dne 3. 11. 2017, obsahující rozhovor s náměstkem žalovaného k fungování Visapointu, soud vyhodnotil jako důkaz nadbytečný s ohledem na závěry výše citované judikatury.
35. K samotnému důvodu pro podání žádosti o upuštění od osobního podání uváděnému žalobkyní je dle krajského soudu třeba odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2018, č. j. 3 Azs 66/2018 - 45, v němž potvrdil závěr Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci (srovnej rozsudek ze dne 16. 7. 2018, č. j. 59 A 122/2017 - 66), že „cizincem doložená nemožnost získat registraci k termínu v systému Visapoint je odůvodněným případem ve smyslu § 169d odst. 3, věty první, zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, kdy není třeba trvat na osobním podání žádosti po předchozím sjednání termínu k podání žádosti ve smyslu § 169d odst. 1 a 2, ve spojení s § 169f tohoto zákona. Opačný postup představuje libovůli zastupitelského úřadu při aplikaci správního uvážení, neboť tímto způsobem znemožní cizinci podat některou z žádostí

uvedených v § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců. V takovém případě není možné zastavit řízení ve smyslu § 169d odst. 3, věty třetí, zákona o pobytu cizinců“.

36. Krajský soud proto shledal, že nemožnost sjednat si termín k podání konkrétní žádosti o dlouhodobý pobyt v systému Visapoint v dané věci představovala odůvodněný případ ve smyslu § 169d odst. 3, věty první, zákona o pobytu cizinců, kdy ze strany správních orgánů nebylo na místě trvat na požadavku osobního podání žádosti po předchozím sjednání termínu k podání žádosti ve smyslu § 169d odst. 1 a 2, ve spojení s § 169f, zákona o pobytu cizinců (totožně srovnej Nejvyšší správní soud v rozsudcích č. j. 7 Azs 341/2018 - 35, č. j. 3 Azs 66/2018 - 45, nebo č. j. 1 Azs 195/2018 - 48).
37. Pro úplnost krajský soud doplňuje, že argumentaci žalobkyně dovolávající se čl. 8 směrnice č. 2003/86/ES, nepovažuje ve shodě s žalovaným za příhodnou. Uvedený článek směrnice skutečně primárně řeší možnost členských států vyžadovat určitou dobu legálního pobytu rodinného příslušníka na území, avšak nelze z něj dovodit zákaz zavádění kvót či filtraci počtu podaných žádostí a vydaných povolení, jak to činila žalobkyně v závěru žaloby.

VI. Závěr a náklady řízení

38. Krajský soud tak na základě všech výše uvedených skutečností shledal žalobu důvodnou, a proto napadené rozhodnutí ministra zahraničních věcí dle ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil.
39. Zároveň, s ohledem na skutečnost, že se důvod nezákonnosti vztahuje také na prvostupňové rozhodnutí zastupitelského úřadu, které žalobou napadenému rozhodnutí předcházelo, krajský soud v souladu s ustanovením § 78 odst. 3 s. ř. s. přistoupil též ke zrušení rozhodnutí zastupitelského úřadu.
40. Ve smyslu § 78 odst. 4 s. ř. s. krajský soud dále vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, v němž je žalovaný vázán právním názorem vysloveným krajským soudem ve zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V dalším řízení budou tedy správní orgány postupovat podle závazného právního názoru vysloveného výše v tomto rozsudku.
41. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, a proto má vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Náklady řízení spočívají v zaplaceném soudním poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč a dále v nákladech právního zastoupení v celkové výši 12 342 Kč dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). V daném případě se jedná o odměnu advokáta Mgr. Marka Sedláka za zastupování v řízení před krajským soudem, a to za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a dvě písemná podání soudu ve věci samé – podání žaloby a repliky) dle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu ve výši 9 300 Kč (3 x 3 100 Kč); a dále o náhradu hotových výdajů ve výši 900 Kč (3 x 300 Kč). Vzhledem k tomu, že zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se částka odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů o částku 2 142 Kč odpovídající

příslušné dani z přidané hodnoty. Celkem se tedy jedná o částku ve výši 15 342 Kč. Ke splnění uvedené povinnosti byla žalovanému stanovena přiměřená lhůta.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 27. února 2020

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu